

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Cultuurvisie: Cultuur werkplaats Roermond 2023-2026: Roermond werkt aan cultuur

Zaaknummer: 90239-2022

Datum: 20 september 2022

Inleiding

"Cultuur zorgt voor inspiratie, verbinding en creativiteit in een samenleving. Het brengt mensen met verschillende perspectieven bij elkaar, geeft inwoners nieuwe energie en zorgt ervoor dat bijzondere lokale verhalen een nieuwe toekomst krijgen. Cultuur raakt, ontroert en is bovendien belangrijk voor de positieve gezondheid van iedereen, zowel lichamelijk als geestelijk. Cultuur is één van de primaire levensbehoeftes, net als bijvoorbeeld goede zorg, onderwijs, werkgelegenheid, acceptatie, respect, kansengelijkheid en onderdak. Essentiële elementen om in een gemeente als Roermond prettig te kunnen samenleven, ontspannen en verblijven."

In november 2021 is in de commissie BS de nieuwe meerjarencultuurvisie 'Cultuur werkplaats Roermond 2022-2025: Roermond werkt aan Cultuur' besproken. De commissie achtte de visie destijds niet rijp voor behandeling in de raad. De visie werd in algemene zin goed ontvangen, soms zelf vooruitstrevend genoemd en innovatief en gaf blijk van het durven nemen van keuzes. Ook was het overgrote deel blij met de sterkere inzet op de wijken en de inzet voor een hogere deelname van meer diverse doelgroepen. Echter, de commissie was van mening dat onvoldoende afstemming met de amateurkunstverenigingen, waaronder Stichting Samenwerkende Roermondse Muziekgezelschappen (SSRM), en stichting ECI had plaatsgevonden. De afgelopen maanden hebben dan ook in het teken gestaan van hernieuwd ophalen en in gesprek gaan met de culturele sector en aanpalende sectoren zoals het onderwijs en ondernemers. Voor u ligt de geactualiseerde meerjarencultuurvisie 'Cultuur Werkplaats Roermond 2023-2026: Roermond werkt aan Cultuur' (bijlage 1).

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad wordt voorgesteld te besluiten:

1. De meerjarencultuurvisie 'Cultuur werkplaats Roermond 2023-2026: Roermond werkt aan Cultuur' vast te stellen;

Cultuurvisie in vijf zinnen

De titel van de nieuwe meerjarencultuurvisie 'Cultuur Werkplaats Roermond 2023-2026: Roermond werkt aan cultuur' geeft weer waar we de komende jaren aan werken: Wij stellen als gemeente de intrinsieke waarde van cultuur voorop. In de komende jaren willen we meer mogelijkheden voor makers en amateurkunsten creëren en werken we samen met het culturele veld aan het optimaliseren van de werking van onze culturele instellingen, ook in een maatschappelijke en economische context. Daarnaast willen we ruim baan geven aan innovatie binnen de kunst, cultuur en erfgoed sector. We geven meer ruimte aan makers en cultureel ondernemers en stellen zichtbaarheid en verbinding van cultuur en erfgoed centraal. We verbreden onze basisinfrastructuur.

Hierin is samenwerking van groot belang: tussen presentatieplekken en producerende instellingen, tussen makers en publiek, tussen verschillende beleidsterreinen zoals het onderwijs en zorg, maar ook tussen gemeenten en regio's. We willen nog meer mensen bereiken om hen de intrinsieke waarde van cultuur te laten beleven en zetten daarom in op educatie en participatie.

Argumenten

1.1 De huidige cultuurvisie is gedateerd.

De laatste meerjarige cultuurnota dateert van december 2009. Op een tweetal actualisering na is daarna geen nieuwe visie meer gemaakt. In de afgelopen jaren is vooral gewerkt aan de basis, waaronder de herinrichting Cuypershuis, ECI Herstart, De Oranjerie, cultuureducatie en projecten zoals Nieuwe Helden, Nooit te Oud?! en Roermond In Tune. Ondanks de inspanningen van afgelopen jaren, zien en ervaren we nog ruimte om cultuur verder in de samenleving te verankeren, processen bij culturele instellingen verder te verbeteren en ook de eigen organisatie beter te equiperen. Roermond is de gemeente die de meeste nationaliteiten van heel Limburg herbergt, maar dat zien we niet terug in het culturele aanbod op dit moment. Daarnaast zien we dat de samenleving verandert, denk aan de snelle ontwikkeling van digitalisering, de verdere individualisering. Daarnaast worden ook de gevolgen van de coronacrisis steeds meer zichtbaar. Het huidige cultuurbeleid en de subsidieregels sluiten onvoldoende aan bij de kleurrijke, snel veranderende en ook veelzijdige samenleving van Roermond.

1.2 In de nieuwe meerjarencultuurvisie leggen we onze ambities vast.

Met de nieuwe cultuurvisie kiezen wij voor een duidelijke profilering. Dit stralen we niet alleen uit, maar gaan we ook uitvoeren. Uitgangspunt van de nieuwe cultuurvisie 'Cultuur Werkplaats Roermond' is dat we ruimte geven aan makers en cultureel ondernemers en de zichtbaarheid en verbinding van cultuur en erfgoed centraal stellen met als doel het bevorderen van actieve deelname door inwoners en bezoekers aan cultuur en erfgoed. We willen nog meer inwoners uit alle wijken en kernen van Roermond bereiken om hen de intrinsieke waarde van cultuur te laten ervaren. Bijvoorbeeld door met nieuw en bestaand aanbod sterkere verbindingen te leggen tussen de verschillende wijken, omliggende gemeenten, sectoren en doelgroepen in de gemeente, waardoor cultuur een sterke basis in de samenleving krijgt. We kijken daarbij goed naar de diverse gemeente die we zijn. We willen ruimte voor de harmonievereniging en het bezoeken van monumenten, maar ook voor urban initiatieven en initiatieven van cultureel ondernemers. Op deze manier verankeren we ook de maatschappelijke en economische waarde van cultuur sterker in de samenleving. Als gemeente willen we beter luisteren naar alle kunstenaars, ondernemers, organisatoren, instellingen én inwoners en hen faciliteren in het mogelijk maken van dromen en behoeftes.

Met voorliggende cultuurvisie is de ambitie om Roermond als werkplaats neer te zetten waar we samen met een breed cultureel veld en diverse partners werken aan een toegankelijke culturele en erfgoed sector. We zetten in op verbreding en versterking van de basisinfrastructuur om nieuwe initiatieven een kans te geven en een meer divers aanbod te creëren. We zetten nadrukkelijk in op het ruimte bieden aan en het 'mogelijk maken' voor makers en een optimale werking van onze culturele instellingen. Belangrijk aspect hierbij is ook het stimuleren van het aanvragen van Rijkssubsidie en provinciale subsidie door cultuur en erfgoed instellingen en makers in Roermond. Op de lange termijn willen we een centrumfunctie voor cultuur binnen de Cultuurregio Noord-Limburg vervullen, als verbinder tussen Noord- en Zuid-Limburg. Hiertoe zetten we de samenwerking in de Cultuurregio Noord-Limburg voort.

1.3 De nieuwe meerjarencultuurvisie is tot stand gekomen in overleg en afstemming met interne en externe partners.

De cultuurvisie is in twee delen tot stand gekomen. In de periode van juni- november 2021 hebben verschillende gesprekken (deels online vanwege coronabeperkingen) plaatsgevonden met stakeholders waaronder het Platform Cultuur Roermond (PCR), werkgroep Cultuur tot in de Wijk en zijn er verschillende enquêtes uitgezet waaronder een naar de middelbare scholen in Roermond. Ook heeft er een online talkshow plaatsgevonden waar een brede doelgroep van het culturele veld aan heeft deelgenomen. Omdat de cultuurvisie in november 2021 niet rijp bevonden was door de commissie om voor te leggen aan de raad is in de periode december/ januari overlegd gevoerd hoe we dit participatie proces nog meer inclusief kunnen vormgeven. Er heeft er in 2022 een nieuw traject plaatsgevonden met het culturele veld en andere stakeholders. Het kopje Communicatie en participatie op pagina 5 geeft inzicht in de hernieuwde aanpak die in 2022 is gerealiseerd.

1.4 Met de nieuwe cultuurvisie leggen we de verbinding met andere beleidsvelden waaronder erfgoed en monumenten, economie, onderwijs, zorg en welzijn.

De cultuurvisie is integraal verweven met andere domeinen zoals onderwijs, economie, zorg, en toerisme en vraagt om inzet van alle stakeholders. Cultuur vormt een belangrijke basis voor het samenleven in de gemeente, cultuur verbindt ons met elkaar samenleving en draagt daarnaast bij aan andere maatschappelijke en economische doelstellingen en vraagstukken. Onder andere helpt cultuur bij de ontwikkeling van een kind en het verkrijgen van een plek in de samenleving en levert een belangrijke bijdrage aan het verminderen en voorkomen van laaggeletterdheid, onderwijsachterstanden en voortijdige schooluitval. Cultuur helpt om niet in hokjes maar juist vrijuit te denken en zorgt bovendien voor verbinding, reflectie en kennis van de eigen omgeving (erfgoed).

Om cultuurparticipatie- en educatie te vergroten voor verschillende doelgroepen ontwikkelt de gemeente een nieuwe subsidieregeling per 2023, bedoeld voor projecten die zich richten op het bevorderen van cultuurparticipatie en -educatie in de brede zin van het woord. Hierbij staat de samenwerking met diverse partners in de zorg, het maatschappelijk veld (welzijnsorganisaties, kerken), het onderwijs en cultuur centraal. Bijvoorbeeld zien we dat eenzaamheid onder ouderen een zeer actueel probleem is. Voor de coronacrisis waren zij vaak frequente cultuurbeoefenaars bij een vereniging. Activiteiten gericht op ouderen (vaak georganiseerd door verenigingen) zijn dan ook van groot belang voor de positieve gezondheid van deze doelgroep. Naast het meer traditionele aanbod van amateurkunsten is volop energie te voelen binnen de urban cultuurbeoefening, die juist insteekt op de positieve gezondheid van een jongere doelgroep. Steeds meer urban activiteiten met een mix van dans en sport worden aangeboden binnen de gemeente.

1.5 De nieuwe meerjarencultuurvisie geeft richting aan de manier waarop we middelen en capaciteit inzetten.

De visie geeft kort en krachtig de ambities weer die we voor de komende jaren hebben. om een gezond, duurzaam en divers cultuurklimaat in Roermond met ruimte voor vernieuwing en groei van het gehele culturele veld te realiseren is ene verhoging van het cultuurbudget noodzakelijk. Daarnaast zetten we ok in op het herverdelen van de middelen om zo meer diversiteit te realiseren. Doel van de nieuwe, meer diverse culturele basisinfrastructuur is zowel onderlinge samenwerking tussen de instellingen uit de basisinfrastructuur als samenwerking met andere aanbieders uit de culturele sector en aanpalende sectoren zoals onderwijs, zorg en economie te verbeteren en het ondernemerschap te stimuleren. In de meerjarencultuurvisie geven we duidelijk weer op welke wijze we de middelen voor cultuur en erfgoed inzetten voor de komende jaren. Het betreft een herverdeling van bestaande middelen en extra middelen om de nieuwe ambities en speerpunten te kunnen uitvoeren. Hiermee breiden we de

basisinfrastructuur uit en creëren ruimte voor nieuwe initiatieven en makers, onder andere door het opstellen van nieuwe subsidieregelingen. Zie verder ook onder kopje Financiën.

Met een veranderende en sterkere inzet van het cultuurbudget en een extra meerjarige investering kiezen we stapsgewijs voor een profiel waarmee een start kan worden gemaakt om ons als cultuurgemeente te onderscheiden, zowel ten opzichte van omliggende steden, als binnen de provincie en op landelijk niveau. Met het verruimen van capaciteit en budget kunnen we de volgende stappen zetten die de nieuwe inzet voortkomende uit de cultuurvisie onvermijdelijk vraagt. Denk hierbij aan actuele vraagstukken zoals de Fair Practice Code en de wettelijke taak zoals de invoering van de Omgevingswet. Het moment is nu om letterlijk meer plaats te maken voor cultuur in en vanuit Roermond.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De ambities in de nieuwe meerjarencultuurvisie zijn niet volledig uitvoerbaar bij gelijkblijvende middelen en capaciteit.

In de nieuwe visie leggen we een ambitie die past bij onze stad en aansluit bij het coalitie akkoord. Om uitvoering te geven aan de visie zijn de huidige beschikbare capaciteit en middelen niet voldoende. Daarom is er een extra meerjarige investering nodig. Dit vormt een belangrijke stap om de taken en ambities uit te voeren.

1.2 In dit voorstel geen rekening is gehouden met de uitvoering (zowel in capaciteit als middelen) van ambities en speerpunten die mogelijk voortkomen uit de in voorbereiding zijnde Erfgoedvisie, Kerkenvisie en de Toekomstvisie Cuypershuis.

Met deze nieuwe visie hebben we voor het eerst een stevige beleidsmatige verbinding gelegd tussen cultuur en erfgoed. Voorliggende visie is de basis waar de genoemde visies die nog in de maak zijn op door bouwen. We zorgen ervoor dat de nieuwe visies aansluiten op de meerjarencultuurvisie zoals die nu voorligt.

Historisch overzicht

- December 2009 vaststelling van de nota 'Cultuurkoers - Kadernota cultuurbeleid 2010-2014' door uw raad.
- November 2013 vaststelling 'Actualisering Cultuurbeleid 2014-2015' door de commissie BS.
- Juli 2017 vaststelling van 'Cultuur op de Kaart: speerpunten voor cultuur in 2017 en 2018' door uw raad.
- Januari 2018 vaststelling van 'Aanbeveling cultuurbeleid 2019 en verder - Impuls voor Cultuur!' door het college.
- Op 2 november 2021 heeft het college besloten de cultuurvisie 'Cultuur werkplaats Roermond 2022-2025: Roermond werkt aan Cultuur' vast te stellen;
- 30 november 2021: bespreking meerjarencultuurvisie 'Cultuur werkplaats Roermond 2022-2025: Roermond werkt aan Cultuur' in de commissie BS.

Financiële gevolgen

Om uitvoering te geven aan de nieuwe richting en ambities van de visie, is een versterking van de investering t.a.v. de middelen voor cultuur en erfgoed als ook een herverdeling van het bestaande budget nodig.

Zoals onder het kopje Kanttekeningen en risico's is aangegeven zijn de ambities in de nieuwe visie groter dan realiseerbaar met de huidige middelen en capaciteit. In het geval dat uw raad alle ambities in de visie wil realiseren zoals beoogd, zijn extra middelen nodig.

In de concept (meerjaren)begroting 2023 die ter vaststelling wordt voorgelegd aan uw Raad, is een uitbreiding van de cultuurmiddelen gevraagd voor financiering van de ambities zoals opgenomen in deze cultuurvisie. De gehele financiële onderbouwing van deze cultuurvisie is verankerd in de begroting 2023.

Communicatie en participatie

De meerjarencultuurvisie die nu voorligt is tot stand gekomen middels een uitgebreid en hernieuwd participatietraject. In december 2021 en januari 2022 is een nieuw traject uitgestippeld dat vanaf februari is uitgevoerd. Er zijn vanaf februari 2022 tot en met eind augustus verschillende (maar liefst 4) gesprekken gevoerd met een brede doelgroep. We bereikten hier per bijeenkomst gemiddeld 40 mensen. Er waren diverse stakeholders aanwezig bij deze bijeenkomsten. Onder andere het culturele veld zoals verenigingen en culturele makers, leden van het PCR, het primair en voortgezet onderwijs, Wel.Kom, We Are Roermond, culturele en creatieve ondernemers, de Werkgroep Urban Sports & Culture, Werkgroep Cultuur tot in de Wijk individuele kunstenaars en enkele culturele instellingen en makers buiten Roermond. Ook zijn er verschillende overleggen geweest met stichting ECI, de Stichting Samenwerkende Roermondse Muziekverenigingen en met coaches van de Maakplaats. Ook vonden er de reguliere overleggen plaats met het PCR en de twee werkgroepen, cultuur tot in de wijk en Urban Sports & Culture waarin de cultuurvisie is meermaals is besproken. Het concept van de visie is ook per mail gedeeld met bovengenoemde stakeholders en er is volop gereageerd op dit concept. In overleg zijn enkele zaken in de visie vanuit de feedback van het werkveld verwerkt. We ontvingen ook complimenten per mail over de inhoud van de visie en de manier waarop breed is opgehaald. Tot slot vond ambtelijk overleg plaats met aanpalende beleidsvelden intern, met de Cultuurregio Noord-Limburg en de provincie Limburg. Na vaststelling van de visie gaan we verder in gesprek met verschillende stakeholders over de uitvoering van de visie in de komende jaren. We gaan onder andere, in afstemming met het culturele veld, de huidige subsidieregels (Culturele verenigingen en Culturele initiatieven) aanpassen. Met de instellingen die van ons subsidie ontvangen, voeren we de gesprekken over de wijzigingen die per 2024 ingaan en maken daar nieuwe afspraken over. Met stichting ECI heeft het eerste gesprek over het voornemen van herverdeling van middelen reeds plaatsgevonden. We achten dit (juridisch) haalbaar. Nieuwe subsidieregels betekent niet perse dat partijen die nu subsidie ontvangen in de toekomst minder krijgen. Mocht dat het geval zijn, zorgen we zo nodig voor een overgangsregeling. De nieuwe subsidieregelingen worden op een later moment aan uw college ter vaststelling voorgelegd.

Op de nieuwe site www.cultuurroermond.nl plaatsen we de visie zodra deze door de raad is vastgesteld. Het is een website voor cultuur in en vanuit Roermond, alle culturele initiatieven worden genoemd en nieuwe projecten worden uitgelicht. Meerdere keren per jaar volgt ook een nieuwsbrief om inwoners uit onze gemeente op de hoogte te houden. Ook wordt vanaf 2023 nog meer samengewerkt met de VVV en Citymanagement (WeAreRoermond). Hiermee vergroten we de zichtbaarheid van cultuur in Roermond en vinden ook de lokale verenigingen, instellingen en makers informatie voor het aanvragen van subsidie of het aangaan van samenwerkingsverbanden. Op de site worden daartoe de actuele provinciale, Euregionale en landelijke regelingen voor cultuursubsidies zichtbaar gemaakt. Bovendien laten we aan bezoekers van Roermond zien dat hier niet alleen geconsumeerd, gecreëerd en goed gewinkeld kan worden, maar ook echt iets te beleven en te ontdekken valt op het gebied van cultuur en erfgoed.

Uitvoering en evaluatie

Na vaststelling van de visie gaan we in gesprek met partners over de uitvoering van de visie in de komende jaren. We gaan onder andere:

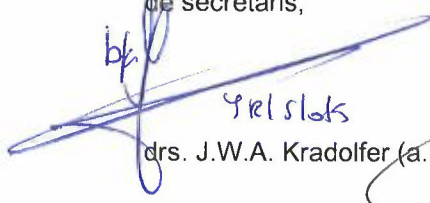
- de huidige subsidieregels (Culturele verenigingen en Culturele initiatieven) aanpassen in samenwerking met het veld voor betere aansluiting;
- het PCR (Platform Cultuur Roermond) doorontwikkelen;
- de basisinfrastructuur versterken en verbreden;
- cultuur meer zichtbaar maken.
- Met de instellingen die van ons een budgetsubsidie ontvangen, voeren we na vaststelling van de visie de (verdere) gesprekken over de wijzigingen die per 2024 ingaan en maken daar nieuwe afspraken over.

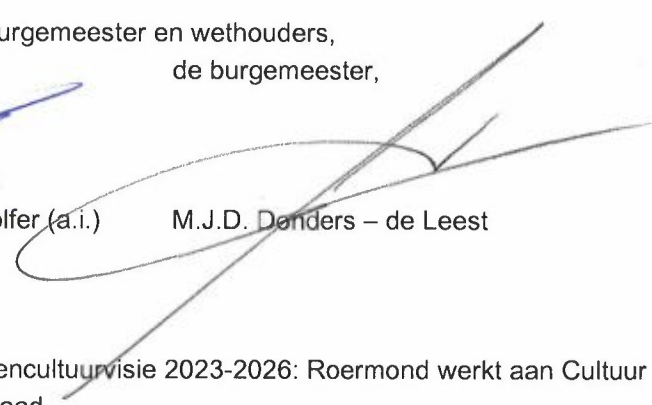
Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

Yrel slots
drs. J.W.A. Kradolfer (a.i.)

M.J.D. Donders – de Leest

Ter inzage:

Bijlage(n):

Bijlage 1 Meerjarencultuurvisie 2023-2026: Roermond werkt aan Cultuur

Bijlage 2 Besluit raad